

Ado Den Haag geeft weer vol gras

De zoveelste bvo die weer overstapt op natuur, dit keer zelfs Grassmaster

Den Haag heeft een aanbesteding uitgeschreven met als doel het Ado-stadion weer van natuurgras te voorzien. Deze aanbesteding is gewonnen door AH Vrij. Op dit moment wordt in het stadion een compleet nieuw natuurgrasveld gerealiseerd, dat bovendien zal worden ingeprikt met Grassmaster.

Auteur: Hein van Iersel

De samenwerkende partijen, de gemeente Den Haag, Ado, AH Vrij en Tarkett, organiseerden op maandag 29 juni een bijeenkomst om de markt te showen waar men mee bezig was. Op dat moment was dat concreet het inprikken van ongeveer 120 miljoen Grassmaster-vezeltjes op een natuurgrasveld dat ruim een week eerder was ingezaaid en dat net begon te ontkiemen. Het inprikken van de Grassmaster-vezels zal volgens Arjan Knottnerus van Tarkett ongeveer twee weken in beslag nemen. Knottnerus: 'Normaal kan dat sneller, maar wij moesten het werk noodgedwongen uitvoeren met twee wat oudere Grassmaster-machines, generatie II, omdat de nieuwste machines niet het veld op kunnen vanwege de te smalle opgang. Inmiddels hebben we al generatie V- machines, die volledig elektrisch zijn en veel sneller prikken dan deze oudere machines. In totaal prikken we nu tien dagen met twee machines. Dat betekent dat uiteindelijk twee procent van de

mat uit kunstgrasvezels bestaat.' Henk Slootweg, projectleider bij AH Vrij: 'Wij zijn blij dat we hier de tijd hadden om te kiezen voor zaaientjes in plaats van zoden leggen. We hebben het veld drie keer gezaaid met Barenbrug RPR, in totaal 300 kg honderd procent Engels raaigras, tweemaal diagonaal en dan nog een keer in de lengte. Nadat de Grassmaster-vezels zijn ingeprikt, wordt met een spijkerzaaiër nog een keer 150 kg veldbeemd ingezaaid. Ook dit is van Barenbrug.'

Slopen

Het inzaaien en inprikken van de nieuwe toplaag werd voorafgegaan door het slopen van de oude constructies. In 2015 verrichtte aannemersbedrijf Heijmans de laatste ingrijpende werkzaamheden aan het veld. Vanaf dat moment bestond de opbouw van Ado uit een zoab-asfaltlaag met daarop een e-layer en daarop weer de kunstgrasmat. Bij de opstart

3 min. leestijd

van het project verwijderde AH Vrij al die zaken en toen pas kon er worden begonnen met het echte werk. In de sloopfase werd ook de oude bestaande drainage verwijderd en nieuwe aangelegd op een diepte van 80 cm onder maai-veld. Dit omdat de bestaande drainage niet diep genoeg lag, maar ook omdat met nieuwe drainage alle risico's op fouten uit het verleden kunnen worden vermeden.

De oude matten worden ingenomen door Re-Match uit Denemarken en worden naar de fabriek van Re-Match in het Deense Herning vervoerd. Deze matten zullen zeer binnenkort gerecycled worden, ook omdat het stadion een bank terugkrijgt die van de oude kunstgrasmat is gemaakt. Opvallend bij het verwijderen van de matten is dat iedere rol op het veld wordt ingepakt in een *sleeve*; dit om ieder risico op het *lekken* van infill buiten het veld te vermij-

den. Re-Match claimt dat op deze manier wordt voorkomen dat er per veld honderden kilo's infill nodeloos in het milieu terecht komen. Een groot voordeel is daarnaast dat in de verdere verwerking exact bekend is waar een rol vandaan komt.

Het veld is opgebouwd uit een toplaag met een dikte van 17 cm. Deze toplaag is met een M50-cijfer van 286 mu zeer waterdoorlatend te noemen. Jan Vrij van AH Vrij daarover: 'Het water giert erdoorheen. Onder de toplaag ligt een zandbed met een dikte van 25 cm en daaronder weer de bestaande grond.'

Veldverwarming

Omdat het om een bvo-veld gaat, is veldverwarming verplicht door de KNVB. De veldverwarming, die gekoppeld is aan de verwarming van het stadion, ligt op een diepte van 27 cm.

Volgens Jan Vrij zorgt deze veldverwarming in combinatie met de vier SGL-lichtunits voor betere condities voor grasgroei in de winter. De veldverwarming is gerealiseerd door de VB Groep, die ook de oude installaties heeft verwijderd in 2013. Robert Marks van VB daarover: 'Het is misschien wel aardig om te vermelden dat de veldverwarming in vier secties is verdeeld. Totaal gaat het om 33 km PE 25 mm-buis; de verwarming kan door vier automatische kleppen in- en uitgeschakeld worden. Daar is voor gekozen vanwege de schaduwwerking in het stadion, omdat gedeeltes van het stadion die in de schaduw liggen, minder snel opwarmen dan plekken die in de zon liggen. Door de kleppen kun je het veld uniform laten opdoeien. Daarnaast is het in en uit te schakelen via een autonome regeling, dus via een iPhone of iPad. De veldverwarming is gekoppeld aan de verwarmingsinstallatie van het stadion. Normaal zou deze natuurlijk niet voldoende capaciteit hebben om naast de gebouwen ook het veld te verwarmen, maar bij de sloop van de oude veldverwarming in 2013 is de capaciteit van het systeem niet afgeschaald.'

Aanbesteding

AH-Vrij kreeg het werk in het Ado-stadion via een meervoudig onderhandse aanbesteding. Het bestek dat door de gemeente op de markt werd gezet, bestond uit twee delen. Het aanlegdeel was een RAW-bestek waarin alles stond beschreven wat er verwacht werd; het tweede deel had betrekking op het onderhoud en was een zogenaamd prestatiebestek. In zo'n bestek bepaalt de aannemer zelf wat de inzet moet zijn en wat er gedaan moet worden, als de kwaliteitsdoelen maar gegarandeerd en behaald worden. AH Vrij kreeg opdracht om een mat te realiseren waarop jaarlijks 25 keer een wedstrijd gespeeld zou kunnen worden. Het bedrijf kreeg dit werk gegund onder andere op basis van de laagste prijs. Na de gunning kwam de aanvullende vraag om het veld geschikt te maken voor een aantal extra wedstrijden. Daarop werd besloten om in plaats van een *normaal* natuurgrasveld een Grassmaster-veld te realiseren. De extra wedstrijden zijn voorbehouden aan de dames van Ado.

Be social

Scan of ga naar:

www.fieldmanager.nl/article/33710/ado-den-haag-geeft-weer-vol-gras